

Magia copilăriei

Cele douăzeci și unu de povestiri publicate de Valeriu Anghel în volumul „Farmecul amintirilor” (Editura Corgal Press Bacău, Bacău, 2017, ediția a II-a, revizuită) ar putea fi considerate mici părțile ale unui puzzle, care odată rezolvat ne-ar putea descoperi imaginea unui micro-roman. Tema fiind copilăria autorului. Inevitabil, cartea ar putea fi comparată cu scrieri memorialistice similare: „Amintiri din copilărie” (Ion Creangă), „Din copilărie” (Mark Twain), sau din literatura contemporană, „Inocenții” (Ioana Pârvulescu), dar mai ales „Băiuțeii” (Matei și Filip Florian). Subliniind din capul locului că Valeriu Anghel are stilul său personal, cartea sa de memorialistică se apropie cel mai mult de amintirile scriitorului de geniu Ion Creangă. La fel ca la scriitorul humuleștean, opera este alcătuită din povestiri de sine stătătoare, narațiunea se face la persoana întâi, se oferă detalii din peisajul fizic dar și social al copilăriei, se sondează psihologic interacțiunea dintre personaje, în centrul acestora fiind eul narator (Valerică), cursul evenimentelor este uneori scindat de notații introspective, atmosfera este patriarhală, dominată de un tată iubitor, dar autoritar, mama se îngrijește de casă și educația copiilor, dar spre deosebire de soț, este blândă, dovedindu-se mai înțelegătoare cu năzbâtiile făcute constant de cei doi fii.

În prima povestire, edificator subintitulată „prolog”, autorul își prezintă schematic genealogia și evocă locurile copilăriei sale, descriind nuanțat, cu accente impresioniste, satul de baștină, Tărăța, „...dar oamenii îi mai spuneau și Gura Solonțului, după pârâul Solonț, ce-și vărsa apa lină în albia Tazlăului. Pârâul despărțea practic satul în două, locuitorii aflându-se pe cele două dealuri,

iar când apele se umflau de la ploii și izbeau cu putere cele două maluri, trecerea oamenilor dintr-o parte în alta a satului se făcea peste câteva punți lungi de lemn. O altă parte a satului, considerată centru, începea de la dealul satului Hemieni și, pe o lungime de un kilometru, un drum de pietriș te ducea spre nord către podul Pârjol, ce delimita satul Tărăța de comuna Pârjol. Pe sub podul Pârjolului curgea un alt pârâiaș, ce-și vărsa liniștit și adesea tumultuos apele spre albia Tazlăului, traversând lunca cu sălcii pletoase, arini și plopi înalți ce se clătinau lin la adierea vântului. Lunca cu multă verdeață era traversată de o gârlă mocirloasă, cu ochiuri răzlețe de apă, iar în plopii înalți ce tronau deasupra sălciilor pletoase, porumbei sălbatici huruiau, spărgând cu zgomotul lor liniștea apăsătoare”.

Din acest capitol aflăm despre autor că s-a născut în zodia peștilor, în anul 1951, într-o familie de învățători, Constantin și Georgeta Anghel. În copilărie, cele mai multe năzbâtii, Valerică le comite în cârdășie cu fratele mai mare, Dorin, căruia îi spune, pe scurt, Del. Întâmplările rediate sunt de un comic savuros. Cei doi frați se dovedesc extrem de ingenioși în a-și satisface poftele, fură vin din butoi utilizând un prosop subțire, pe care îl înmoaie în lichidul amețitor, storcându-l apoi într-o cratiță. Cel mai poznaș dintre cei doi frați este mezinul. Multe șotii le face pe cont propriu. Sustrage ditamai cozonacul abia scos din cuptor de o vecină vrednică (împărțindu-l frățește, dar nu fără părere de rău, cu un câine flămând); trage cu ajutorul unei seringi lichior dintr-o sticlă sigilată; fură din curtea unui vecin, pere, dar primește și o lecție, drept pedeapsă, îmbolnăvindu-se de indigestie. Cei doi

frați sunt nițel grandomani, lăudăroși, așa cum sunt mai toți băieții de vârsta lor. Sunt însă simpatici, pentru că sunt copii inteligenți, educați, au un fond sufletesc bun și le place școala, în clădirea căreia, de altfel, familia lor locuiește. Eforturile și sacrificiile de foarte bun pedagog al tatălui sunt remarcabile. Autorul nu intră în detalii în ceea ce privește situația istorică, economică și socială. Dar menționează apucăturile autorităților comuniste, care-i afectează direct propria familie, atunci când se ridică o școală nouă, mai mult prin munca de voluntariat a învățătorului, care-și sacrifică luni în șir modestul său salariu. În compensație, Constantin Anghel primește „din partea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, Ordinul Muncii clasa a III-a, un premiu de 300 de lei (pe atunci salariul unui învățător era de 600 de lei) și multe felicitări, care nu țineau de foamă”.

„Farmecul amintirilor” oferă o lectură deconectantă, povestirile, relatate cu umor, sinceritate și mult firesc, sunt autentice, iar autorul reușește să atingă coardele sensibile ale cititorilor mai ales prin ilustrarea relațiilor afectuoase cu bunicii, părinții și fratele. Legături sufletești care sunt repere imuabile.

Povestirile, pline de tâlc, sunt spuse pe un ton mucalit. Cele mai reușite mi s-au părut acele câteva în care ironia se împletește cu tandrețea, umorul cu tragicul, idilicul cu vicisitudinea. Ultimele două povestiri, „Păcăleala” și „La moartea fratelui”, ies din sfera magică a copilăriei, și ar trebui citite ca un tot unitar, prima „păcăleală” luând o cu totul altă turnură, în textul care închide rotund cartea, cu o farsă tragică.

Violeta SAVU